

Menneitä vääryksiä korjaamassa 2: 40 vuotta myöhemmin – Bergerin perintö

Vuonna 1990 Okan kylässä puhjennut raju aseellinen konflikti valtion ja mohawk-kansan välillä käynnisti 'Kuninkaallinen alkuperäiskansa' -komission työn. Tämä komissio selvitti koko Kanadan alkuperäisväestön ongelmia ja esitti tärkeitä uudistuksia myös pohjoiseen. Komission työ jatkoi Bergerin viitoittamalla tiellä ja sen loppupäätelmissä todetaan, että alkuperäiskansojen kieli, kulttuuri ja oikeudet tulee turvata.

1970-luvulta alkanut positiivinen kehitys kulmineitui Kanadassa Inuvialuit-kansan maa- ja metsätalouden sopimukseen 1984. Kohtalokas kesä 1990 oli kuitenkin jo nurkan takana. Quebecin provinssissa paikalliset mohawkit ajautuivat läänin kanssa merkittävään konfliktiin Okan kylässä. Quebec ja paikallinen kaupunki halusivat laajentaa golf-rataa mohawkien pyhään männikköön. Heimo vastasi aluksi väkivallattomin protestein, mutta kesän mittaan konflikti muuttui aseelliseksi.

Koko kesän ajan liittovaltio sekä Quebecin provinssi lähettivät sotilasjoukkoja mohawkeja vastaan. Tapahtumat saivat laajaa kansainvälistä huomiota. Lopulta heimo käveli ulos saarroksista ja antautui, mutta mohawkit olivat pitäneet alueensa yli 100 päivän ajan. Tästä irokeesien 'talvisodasta' on kirjoitettu paljon, ja sen vaikutus Kanadan liittovaltiotason alkuperäiskansapolitiikalle oli massiivinen. Okan tapahtumien jälkeen Ottawa nimittäin asetti *Kuninkaallisen alkuperäiskansa* -komission pohtimaan, miten päästäisiin tästä eteenpäin.

Kuninkaallinen alkuperäiskansa -komissio tuotti tuhansia sivuja johtopäätöksiä, poliittisia uudistuksia, sorron dokumentaatiota ja yleisesti erään laajimmista alkuperäiskansojen elämää kuvaavista asiakirjoista kautta aikojen. Bergerin komission työskentely vaikutti tähän prosessiin. Komissio käsitteli myös alkuperäiskansojen suhteita maahan. Inuiittien 'nimimaisema' mainittiin esimerkkinä siitä, miten alkuperäiskansat suhtautuvat kotiseutua alueisiinsa: *"Eri inuiittiheimot ovat kiinnittyneinä maisemaansa itseidentifikaationsa ja paikannimistönsä kautta. Voidaan todeta, että suhde omaan maahan on yhtä voimakasta kuin rakkauden kokemus. Jokaisella maantieteellisellä yksityiskohdalla on nimi, joka on usein myös kielikuva siitä, miten totaalisesti eri ryhmät ovat suhteissa maansa kanssa. Tämä kiinnittyminen kotiseutuun heijastuu eri sukulaisryhmien ja klaanien kautta, ja välittää sekä fyysisen että metafysisen todellisuuden kokemuksia."*

Kuninkaallinen alkuperäiskansa -komissio herätti myös kritiikkiä. Osa alkuperäiskansoista ei voinut sietää ajatusta, että säilyttäisiin osana Kanadan valtiota, vaikkakin 'suvereeneina', ensimmäisinä kansoina. Toisaalta eurooppalaistaustaiset valtio-oppineet kritisoivat komissiota siitä, että se ei ollut ratkaissut eri heimojen *kansalaisuus* kysymystä. Mitkä olisivat niitä tapoja, joilla ensimmäiset kansat kuuluvat liittovaltioon? Kysymystä ei ole vielä ratkaistu.

Vuoden 1996 Kuninkaallinen alkuperäiskansa -komission suositusten mukaisesti sisäoppilaitoksissa sorron (tautien, seksuaalisen hyväksikäytön ja väkivallan) uhreiksi joutuneille noin 86 000 alkuperäiskansojen jäsenille maksettiin noin 1,8 miljardia euroa korvauksia. 11.6.2008 Kanadan tuolloinen pääministeri Stephen Harper pyysi anteeksi valtion toimia alkuperäiskansoja vastaan.